

MAGYAR GYÁRIPAR

A Munkaadók és Gyáriparosok Országos Szövetségének lapja

Európai gazdaság: tízéves csúcs a növekedésben

3–5. oldal

LVII. ÉVFOLYAM, 2017. 9. SZÁM

**Digitális korszakváltás:
esélyek és remények**

9–11. oldal

**Versenyképesség:
feltétel a jó szakmunkás**

12–17. oldal

**Európai csúcstalálkozó:
szociális pillér született**

20–21. oldal

TARTALOM

FÓKUSZBAN

Európai gazdaság: tízéves csúcs
a növekedésben 3

HAVI GAZDASÁGI FÓKUSZ

Valós kockázatok és jó eredmények
az EU 28 tagállamának idején
9 hónapjában 6

NAPIRENDEN

Digitális korszakváltás:
esélyek és veszélyek 9

MGYOSZ-HÍREK

Minden megyére kiterjedő
tapasztalatcsere
a szakképzésről (2) 12
Családi vállalkozások
irányításához mesterképzés 18

EURÓPAI UNIÓ

Kihírdették a szociális jogok
európai pillérét 20
Európa jövője: az európai oktatási
térkép kialakítása 2025-re 21

KÖNYVJELZŐ

Minden, ami úszik,
repül és gurul 23

**A MAGYAR GYÁRIPAR
az MGYOSZ hivatalos havilapja**

Kiadja a Munkaadók és Gyáripárosok
Országos Szövetsége

Szerkesztő: Kocsi Ilona

Szerkesztőség:

1054 Budapest, Széchenyi rakpart 3.

Telefon: 06 (1) 474-2041

E-mail: mgyosz@mgyosz.hu

Internet: www.mgyosz.hu

Layout: Horváth László Béla

Fotó: Vámos Judit

Hirdetésfelvétel: klajko@mgyosz.hu

Telefon: 06 (1) 474-2041

ISSN: 1219-6193

Vámos György

Főtítkárs, Országos Kereskedelmi
Szövetség (az MGYOSZ
tagszervezete)

„A cégek béremelése
a bevételüktől függ, ennyire
futja. De a kormánynak lenne
pénze több támogatásra”

Fejbe vágja-e a munkaerőhiány a karácsonyt?

Egy kormánypárti és egy ellenzéki politikus beszélget (a büfében): – Tegnap leküldött az asszony vásárolni. Micsoda sorok voltak! És üres polcok! Sok pénzük van az embereknek karácsonyozni. – Nem sokat jársz boltba! Menj el majd januárban is!

Napjaink legnagyobb gazdasági kihívása a munkaerőhiány. A nyugat-európai vaskosabb bérek elszívják a munkaerőt a keletről, ahol a versenyképesség korlátai miatt nehéz a béreket egyik pillanatról a másikra feljebb tornáztatni. A munkaerő hiányával, a bérhátránnyal még egy ideig farkasszemet kell nézni. A betöltetlen álláshelyek súlya a versenyszférában az összes álláshelyekhez képest 2,3%, az információs ágban 3,4%, a szálláshelyeken, vendéglátásban 2,9%, a feldolgozóiparban 2,8%, az építőiparban 2,5%. Ehhez képest a kereskedelemben 1,6%. Semmi értelme a boltokra külön mutogatni, „a nagy tömegeket kiszolgáló áruházakban jellemző létszámhiány orvoslására” felemlgetni, hogy „indokolttá válhat a piaci állapotok általános felülvizsgálata”. Szakmai becslések szerint tízezres nagyságrendű a munkaerőhiány a kereskedelemben, ami sok. A foglalkoztatottak száma ráadásul 2017 második negyedévében 539 ezer fő volt, 15 ezer fővel csökkent egy év alatt.

A kormány helyes irányban lépett, amikor nekiveselkedett a járulékcsökkentésnek, a munkaerő mozgás támogatásának, a nyugdíjasok visszacsalogatásának, a szakképzés rugalmasabbá tételének. De a munkaerőpiaci adatok egyelőre azt mutatják, hogy nem sikerült megállítani a munkaerő hiányának növekedését. A cégek béremelése a bevételüktől függ, ennyire futja. De a kormánynak lenne pénze több támogatásra. A szakképzés alaposabb gatyába rázásra szorul.

És mindjárt nyakunkon a karácsony. Novemberben soha nem látott hajsza indult a vásárlókért. Ha a munkaerő is olyan szépen gyarapodna, mint a fekete pénteki akciózás, nem is lenne probléma a boltokban. De hiába emelkedett egy év alatt a bolti fizikai dolgozók keresete 17%-kal 4-5%-os piacbővülés mellett, nem nőtt az alkalmazottak száma. Aranyáron sincs elég eladó. A munkaerőhiány ellenére növekedés várható a kereskedelemben, a mérleg jónak ígérkezik. Tovább csökken viszont a boltok száma. A kistelepülések üzletei vannak a legnagyobb bajban.

A munkaerőhiány a versenyképesség javításán is múlik. Például az elriasztáson kívül semmi haszna nem volt a webkereskedelemben a 15 ezer forintos legkisebb bírság megemelésének 200 ezer forintra, változatlanul ugyanannyian hibáztak. Okosabb lett volna az adóhatóságnál ügyesen bevezetett támogató eljárás átvétele. Egyes feltételek egyszerűen csak gátolják a kereskedelmet.

Két boltvezető beszélget: – Hogy bírod a pénztárt? – Ne is mondd, szörnyű állandóan a visszajárót számolni! De mi történt a kezdeddel, be van kötve? – A szeletelőgép...

EURÓPAI GAZDASÁG: TÍZÉVES CSÚCS A NÖVEKEDÉSBEN

Az Európai Bizottság őszi előrejelzése szerint az Európai Unió gazdaságának növekedési üteme idén várhatóan magasabb lesz, mint az elmúlt évtizedben bármikor: a reál GDP az előrejelzések szerint 2,3%-kal, azaz a tavasszal vártnál (1,9%) jóval nagyobb mértékben nő. A magyar gazdaság az idén 3,7 százalékkal nőhet, 2018-ban 3,6 százalékkal.

Az Európai Bizottság őszi előrejelzése szerint folytatódik a növekedés az euróövezetben és az EU egészében is, 2018-ban 2,1%-os, 2019-ben pedig 1,9%-os ütemben (a tavaszi előrejelzés 2018-ra vonatkozóan az euróövezetben 1,8%-os, az EU egészében 1,9%-os növekedést valószínűsített).

A NÖVEKEDÉS FELÜLMÚLTA A VÁRAKOZÁSOKAT

Az európai gazdaság a vártnál sokkal jobban teljesített idén, a töretlen magánfogyasztás, a világszerte erősödő növekedés és a csökkenő munkanélküliség kedvező hatásainak köszönhetően. A beruházási kedv szintén élénkül, ahogy a bizonytalanságot követően kedvező finanszírozási feltételek tapasztalhatók, és jóval optimistább a gazdasági hangulat. A gazdaság valamennyi tagállamban bővül, és a tagállami munkaerőpiacokon is javulás mutatkozik, ám a bérek növekedési üteme lassú.

VÁLTOZÓ SZAKPOLITIKAI KÖRNYEZET

Bár a ciklikus fellendülés már 18 negyedév óta megszakítás nélkül tart, még mindig

nem teljes körű, mivel például a munkaerőpiacon továbbra is jelentős stagnálás tapasztalható, és a bérek növekedési üteme a szokásosnál lassabb. A GDP növekedése és az infláció tehát még mindig a szakpolitikai támogatástól függ. Az Európai Központi Bank ezért rendkívül laza monetáris politikát folytat, míg a világ más központi bankjai közül egyesek emelni kezdték a kamatlábakat. Az euróövezet több tagállama 2018-ban várhatóan expanzív fiskális politikát fog érvényesíteni, ugyanakkor az euróövezet összesített költségvetési irányvonala az előrejelzések szerint alapvetően semleges marad.

A MUNKANÉLKÜLISÉG CSÖKKEN

A munkahelyteremtés tartós, és a munkaerőpiaci helyzet kedvezően alakul a hazai keresletből adódó növekedésnek, a bérek mérsékelt emelkedésének és az egyes tagállamokban végrehajtott strukturális reformoknak köszönhetően. Az euróövezetben a munkanélküliség idén átlagosan 9,1% lesz, azaz 2009 óta a legalacsonyabb szintre süllyed, és az összes foglalkoztatott száma rekordot dönt. Az elkövetkező két év során a munkanélküliség várhatóan tovább csökken,

JAVÍTOTT AZ EBRD IS

A magyar gazdaságban az idén 3,8 százalékos, jövőre 3,4 százalékos növekedést jósol az Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bank (EBRD). A pénzügyintézet 0,8, illetve 0,4 százalékponttal javította a magyar hazai össztermék (GDP) idei és jövő évi növekedési ütemére adott becslését májusban kiadott előző előrejelzéséhez képest.

MORGAN STANLEY: A NAGYOBB NÖVEKEDÉS FORRÁSAI

A Morgan Stanley új prognózisa szerint a magyar GDP-érték az idén 3,8 százalékkal, 2018-ban 3,3 százalékkal bővül a cég által eddig valószínűsített 2,9, illetve 2,8 százalék helyett. A felülvizsgálatot a Morgan Stanley elsősorban az ösztönző monetáris és költségvetési háttérrel, a javuló euróvezeti kilátásokkal, az EU-források gyorsuló lehívásával és a jelentős, eddig elfojtott fogyasztási potenciállal magyarázta.

2018-ban 8,5%-ra, majd 2019-ben 7,9%-ra. Az EU egészében a munkanélküliségi ráta az előrejelzések szerint idén 7,8% lesz, majd 2018-ban 7,3%-ra, 2019-ben pedig 7,0%-ra csökken. A munkahelyteremtés várhatóan mérsékelt ütemű lesz, mivel egyes országokban az ideiglenes pénzügyi ösztönzők hatása gyengül, más országokban pedig szakemberhiányra lehet számítani.

MÉRSÉKELT INFLÁCIÓS KILÁTÁSOK, LANYHA BÉRNÖVEKEDÉS

Az év első kilenc hónapjában a teljes fogyasztói-infláció az energiaárakkal összefüggő bázishatások következtében ingadozó volt. Ezzel szemben az energia és a feldolgozatlan élelmiszerek áraitól megtisztított maginfláció erősödött, ám továbbra is mérsékelt, tükrözve az alacsony infláció elhúzódó időszakát, a gyenge bérnövekedést és a részben még most is fennálló munkaerőpiaci stagnálást. Összességében az infláció az euróvezetben idén várhatóan 1,5% lesz, 2018-ban visszaesik 1,4%-ra, majd 2019-ben 1,6%-ra emelkedik.

A JAVULÓ KONJUNKTÚRA KEDVEZ AZ ÁLLAMHÁZTARTÁSNAK

Az euróvezetben az államháztartás várható javulása a tavaszi előrejelzésekhez képest nagyobb mértékű, jórészt a növekedés erősödésének köszönhetően. Az államháztartási egyenleg várhatóan szinte mindegyik tagállamban javulni fog. Változatlan szakpolitikai irányvonalat feltételezve a GDP-arányos költségvetési hiány az euróvezetben az előrejelzések szerint 2019-ben 0,8%-ra esik vissza (2017: 1,1%, 2018: 0,9%), míg a GDP-arányos államadósság 85,2%-ra mérséklődik (2017: 89,3%, 2018: 87,2%).

A KOCKÁZATOK KIEGYENSÚLYOZOTTAK

A gazdasági fejlemények vártnál kedvezőbb vagy kedvezőtlenebb alakulásának kockázatai összességében kiegyensúlyozottak. A lefelé mutató kockázatok külső eredetűek; a fokozódó (például a Koreai-félszigeten jelentkező) geopolitikai feszültségekhez, az esetlegesen (például a kockázatkerülés erősödéséből adódóan) szigorodó globális finanszírozási feltételek-

hez, a kínai gazdasági kiigazításhoz, illetve a protekcionista politikák terjedéséhez kapcsolódnak. Az Európai Unióban a lefelé mutató kockázatok a Brexitről folyó tárgyalások kimenetelével, az euró jelentősebb erősödésével és a hosszú távú kamatlábak emelkedésével állnak összefüggésben. Ezzel szemben az előrejelzésnél erőteljesebb lehet a növekedés, ha enyhül a bizonytalanság és javul a hangulat Európában, illetve akkor is, ha világszinten felgyorsul a növekedés.

Az előrejelzés Magyarország esetében 3,7%-os növekedést prognosztizál 2017-re. 2018-ban a reál GDP várhatóan 3,6%-kal, 2019-ben pedig 3,1%-kal bővül majd. Az előrejelzés szerint Magyarország esetében enyhén növekvő inflációval lehet számolni a következő években, a munkanélküliségi ráta pedig várhatóan tovább csökken valamelyest: 2018-ra és 2019-re kerekén 4%-os munkanélküliséget prognosztizál a jelentés. A brüsszeli testület gazdasági és pénzügyi főigazgatója (EcFin) emlékeztetett rá, hogy a magyar GDP tavaly „csak” 2,2 százalékkal nőtt, miközben a bővülés 2015-ben még 3,4, 2014-ben pedig 4,2 százalékos volt.

A Bizottság rámutatott, hogy a gazdasági aktivitás idén jelentősen erősödött Magyarországon, aminek a magánfogyasztás és a beruházások élénkülése volt a fő hajtóereje. A beruházások szintje 15,2 százalékkal, a magánfogyasztás 4,6 százalékkal emelkedett. Előbbit a fogyasztói bizalom javulása, a foglalkoztatottság és a bérek növekedése, utóbbit az uniós források ismét fokozódó felhasználása segítette elő.

A gyors gazdasági bővülés folytatódni fog, részben a költségvetési szigor további enyhülése miatt, de a kapacitási korlátok rontják a növekedési kilátásokat. A háztartások beruházása és a magánfogyasztás jövőre tovább fog nőni a bérek emelkedése és a kereskedelmi bankok hitellezési aktivitásának javulása következtében, ahogyan az állami és a vállalati beruházások növekedése is két számjegyű lesz az uniós pénzekből finanszírozott projekteknek köszönhetően. A növekedés üteme azonban 2019-ben várhatóan lassulni fog a kapacitási korlátok, illetve a rendelkezésre álló reáljövedelmek emelkedé-

Európai gazdasági előrejelzés – 2017. ősz

A Magyarországra vonatkozó előrejelzések	2016	2017	2018	2019
GDP-növekedés (% , év/év)	2,2	3,7	3,6	3,1
Infláció (% , év/év)	0,4	2,3	2,6	3,0
Munkanélküliség (%)	5,1	4,2	4,0	4,0
Államháztartási mérleg (a GDP %-ában)	-1,9	-2,1	-2,6	-2,3
Bruttó államadósság (a GDP %-ában)	73,9	72,6	71,5	69,4
Folyó fizetési mérleg (a GDP %-ában)	6,1	4,3	3,3	3,2

https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro_en 2017. november 9

Gazdasági és Pénzügyi Főigazgatóság Európai Bizottság

sének mérséklődése miatt – olvasható az értékelésben.

A szakértők a magyar kereskedelmi többlet további csökkenésére számítanak, minthogy a belső kereslet emelkedése valószínűleg az import növekedését fogja maga után vonni, amelyet nagy valószínűséggel az autóipari ágazat gyártási kapacitásainak fejlesztése sem tud ellensúlyozni.

Az adatokból kiderül, hogy a magyarországi foglalkoztatottság a várakozások szerint tovább javul majd és újabb rekordszinteket fog elérni, amihez a magánszektor és a közmunkaprogram egyaránt hozzájárul. A munkanélküliség idén 4,2 százalékos, 2018-ban és 2019-ben pedig 4 százalékos lesz a tavalyi 5,1-et követően. A munkaerőpiac szűkülése, a munkaerőhiány pedig a bérek emelkedésével, ugyanakkor a

foglalkoztatottság további növekedési kilátásainak korlátozásával jár – közölték.

Az uniós javaslattevő-végrehajtó intézmény becslései szerint az infláció fokozatosan emelkedni fog Magyarországon, a fogyasztói árindex a tavalyi 0,4 százalékról idén 2,3 százalékra, 2018-ra 2,6 százalékra, 2019-re pedig 3 százalékra ugrik a kereslet növekedése nyomán, elérve a jegybanki célértéket.

A költségvetési deficit a 3 százalékos uniós tőrészhatár alatt fog maradni, a tavalyi 1,9 után az emelkedő kiadások és az adócsökkentések miatt idén 2,1, jövőre 2,6 százalék, 2019-ben pedig 2,3 százalék körül várható az Európai Unió prognózisa szerint. Az államadósság tavaly a GDP 73,9 százalékára mérséklődött, 2017-ben 72,6, 2018-ban 71,5 százalékra, 2019-ben pedig 69,4 százalékra lehet számítani – írták.

Valós kockázatok és jó eredmények az EU 28 tagállamának idei 9 hónapjában

Mi van az Európai Unió kiemelkedő gazdasági teljesítménye mögött? És mire elég ez a teljesítmény, a többi nagy térség teljesítményéhez képest? Mennyire stabil, megalapozott ez a teljesítmény? A következő hónapokban a **Magyar Gyáripar** hasábjain ezeket a kérdéseket elemezzük. Először az Európai Unió 28 (EU28) országának első 9 hónapos teljesítményét vesszük górcső alá, figyelembe véve a két nagy partner, az USA és Kína kilátásait is.

CENTRUM ÉS FÉLPERIFÉRIA

Az Unió nem egységes országcsoporthoz tartozik. A magországi országok kivételével legalább két félperifériális terület azonosítható: a volt szocialista országok Közép-Európában, és a dél-európai ország csoportja. A két félperiféria markáns vonásokban különbözik egymástól. A dél-európai országok csökkenő, ám így is magas munkanélküliséggel kénytelenek szembenézni. A volt szocialista országokban viszont alacsony a munkanélküliség, amiben egyre jelentősebb magyarázó tényező lehet a sikeres nyugat-európai álláskeresés. Az Unió egyik jelentős kérdése a félperifériális országok felzárkóztatása a magországihoz, olyan módon, hogy a folyamat közben erősítésre kerüljenek az Unió alapértékei.

Az Unió, és különösen az eurózóna, 2017 első 9 hónapjában javuló gazdasági teljesítményt mutat. A feldolgozóipari kibocsátás, a beszerzési menedzserindexek egyaránt a bővülés irányába mutatnak. A feldolgozóipar kapacitáskihasználtság jellemzően 82%-ot meghaladó szintje minden globális összevetésben kiemelkedő, erős versenypozíciót képvisel. A növekvő kereskedelmi többletek ezt vissza is igazolják.

Szinte az egyetlen negatívum a belső fogyasztás jó indikátora, a kiskereskedelmi értékesítés stagnálása, egyes országokban enyhe visszaesése és az üzleti bizalom töretlen erősödése között kimutatható ellentmondás. A német bizalmi és beszerzési indexek határozottan emelkedtek, miközben a francia optimizmus kissé óvatosabb, inkább stagnál. A szeptemberi olasz és francia árindexek, különösen a maginfláció, mérsékelt belső fogyasztásra utalnak. A spanyol adatokban még nem tapasztalhatjuk a katalán belpolitikai káosz következményeit. A brit fogyasztói és üzleti bizalom viszont a Brexit bizonytalan kimenetele kapcsán megingott, az árfolyamhatásból fakadó, jegybanki cél feletti infláció pedig kamatemelésre készítette a Bank of Englandet.

GYENGE PONT: A MEDITERRÁN CSOPORT

2017-ben az eddig szinte minden tekintetben – gazdasági növekedés, munkanélküliség alakulása, külkereskedelmi mérleg, privát adósság szintek – jól teljesítő EU28

gyenge pontja változatlanul a mediterrán országcsoporthoz tartozik. Legnagyobb tagja, Olaszország, regnáló technokrata kormányzata az EKB hathatós, a szuverén adósság méretéhez képest minden összevetésben kifejezetten olcsó finanszírozást biztosító monetáris politikája mellett, eddig meglepően sikeres. Ügyesen, az életképes és/vagy feltőkésített nagybankokra történő tehermegosztással fokozatosan megerősítette a bankrendszer gyenge tagjait, és a brüsszeli adminisztrációval is egyezsége jutott a harmadik legnagyobb mérlegfőösszegű bank, a Banca Monte dei Paschi di Siena konszolidációja technikáját illetően. Az áruforgalom tartósan szufficitos, a költségvetés elsődleges egyenlege pozitív, esély nyílt a magas szuverén adósság szint mérséklésére, de legalábbis szinten tartására. Az 1 főre jutó GDP azonban 20 éve gyakorlatilag stagnál, ezért a közelgő, 2018 tavaszára tervezett választási kampányban a populista ígéretések újabb jelentős kockázatokat jelenthetnek.

Spanyolország 10 év alatt GDP arányosan 12%-ot javított folyó fizetési mérlegén, jelenleg már pozitívumot könyvelhet el. Bár a bankkonszolidáció közben a kormányzati adósság megháromszorozódott, a már 2016-ban is 3% fölé tornászott és azóta is megtartott gazdasági növekedése ígéretes. A katalán események azonban kiszámíthatatlan felfordulást okozhatnak, megtörhetik a lendületet.

Mindkét országban, az egyébként elismerésre méltó eredmények ellenére, a munkanélküliség relatíve magas szintje jellem-

ző, a 17% feletti spanyol adat, az olcsó és bőséges pénzfaktor mellett, megdöbbentő, komoly munkaerőpiaci súrlódásokat fejez ki.

A nagy uniós gazdaságok nehezen csoportba illeszthető szereplője a tartós ikerdeficittel küszködő, magas közadósságot felhalmozva, 96%-os szuverén adósság/GDP-aránnyal, a francia gazdaság. Egyre messzebb kerül az „északi” országoktól, ám még bizonyos távolságra van a „déli-ektől”. Bankrendszerének mérlegfőösszege minden összevetésben igencsak megnyúlt, összegében magasabb, mint a német főösszeg, ami az átlagnál alacsonyabb vállalati eredményekre vagy magas készletszintre egyaránt utalhat. A merev munkaügyi előírások, az alacsony munkaidőkeret bizonyosan hátrány a globális versenyképességben. Az elismert francia teljesítmény már csak 2-3 iparágra korlátozódik, igazán kiemelkedőt a luxusiparban, a repülőgépgyártásban teljesít. Az utóbbi legnagyobb szereplője az Airbus egy közös, és sikeres uniós léptékű vállalati projekt. Kulcskérdés, hogy a problémákat megfelelően elemző francia elnök képes-e társadalmi és politikai támogatottságot szerezni például a munka világa szabályainak lényeges átalakításához.

A német és holland gazdaság, a skandináv országok kiegyensúlyozottan, jellemzően exportvezérelt bázison gyarapodnak. Nem téveszthetjük szem elől azonban, hogy ezek az eredmények korántsem csupán az immanens termelékenység-növekedésre, és hasonló „smart” tényezőkre, hanem döntően az Európai Központi Bank monetáris politikai eszköztárának, nevezetesen a tartósan alacsony kamatkörnyezetben immár bő 2 éve alkalmazott jegybanki pénzteremtésnek köszönhető. Mértékét tekintve a pénzteremtés volumene meghaladta a 2000 Mrd EUR-t, amely felülmúlja az olasz gazdaság méretét, és majdnem 5-ször akkora, mint az EU 7 éves közös költségvetése. Az Unió gazdasága összességében jól sáfárkodott a forrásbőséggel: a privát adósság-szintek enyhe mérséklése mellett a gazdasági növekedés forrása globális versenyképessége erősítésének eredménye, a GDP bővülése növekvő külkereskedelmi és folyó fizetési mérleg aktívumon alapul.

KIHÍVÁSOK ÉS VESZÉLYEK

A Brexittel második legnagyobb gazdasága hagyja el az Uniót. A tárgyalások vontat-

tottsága, a kiemelt napirend sorrendjéről folyó vita a „Hardbrenxit” forgatókönyv irányába mutat. A brit választások eredménye gyengítette a konzervatív kormány belpolitikai pozícióit, az északir partner kényszerű parlamenti támogatása felértékelte az ír-északir határkérdést. Az Egyesült Királyság 2017. évi adataiban már világosan látszanak a tartós bizonytalanság nyomai. Az előretételező bizalmi indexek további lassulást vetítenek előre.

Azonban az Unió exportvilágbajnokai, Hollandia és Németország is jelentős piacokat veszíthet a szabályozatlan brit távozással. Számítani kell arra, hogy a brit politika és diplomácia minden erőfeszítést meg fog tenni annak érdekében, hogy történelmi-birodalmi múltját, speciális kapcsolatrendszerét kamatoztatva nagy globális gazdaságokkal fűzze szorosabbra kapcsolatát, mintegy vetélytársat támasztva e tekintetben is az Uniónak (USA, India).

Emellett az exportvezérelt növekedésű Unió két legnagyobb kereskedelmi partnere az Egyesült Államok és Kína gazdasági-politikai jellemzői is valós kockázatokat hordoznak.

KÍNA ÉS USA: VALÓS KOCKÁZATOK

A kínai gazdaság elképesztő mértékben hitelalapú. A privát szféra, beleértve a vállalatokat és a háztartásokat is, adóssága 2017-ben 18-20%-kal nő várhatóan 7% alatti gazdasági növekedés mellett. Az utóbbi 3-4 évben kialakult trendre már az IMF is felfigyelt, és utoljára 2017. augusztus 15-én erős figyelmeztetést tett közzé, a hitel-növekedés fenntarthatatlanságára utalva. Az állami vállalatok veszteségfinanszírozása erős gazdasági és politikai kényszerek mellett történik, amelyek jelenleg még az összkibocsátás 25-30%-át adják, ráadásul stratégiai ágazatokban dominálnak. Miközben a központi kormányzati adósság-szint jelenleg 46%-on áll, addig a provinciák összesített eladósodottságát az elemzők további 40-45%-ra becsülik.

Az adatok megbízhatatlansága és ellentmondásossága következtében Kínáról ószszességében nem alakíthatunk ki megbízható gazdasági képet. Az adatok trendszerűen arra utalnak, hogy fennáll a kockázata egy, akár a GDP 25-35%-ra rugó bankokat és állami vállalatokat egyaránt érintő konszolidációs kényszernek. A hitelezési aktivitás üteme bizonyosan fenntarthatatlan.

TRENDEK AZ EU EGYSÉGES BELSŐ PIACÁN

- a tőkében gazdagabb, s a termelékenységben is élenjáró uniós magországi és a skandináv országcsoport az egységes belső piac egyértelmű nyertesei
- a kevésbé válságálló Dél-Európa megrendült a pénzügyi válságban, mert tőkeáttételes bankrendszer az egységes piacon az átlagosnál alacsonyabb minőségű vállalati hitelportfóliót finanszírozott
- a közép-európai országok jól viselték a pénzügyi válságot, persze a túléléshez hozzájárult az éppen megnövekedett, EU közös költségvetésből származó kohéziós és fejlesztési alapok lehívása
- a dél-európai „félperiféria” országok lassabban voltak képesek átállni a hitelvezérelt növekedés helyett az exportvezérelt növekedés megteremtésére
- Általában véve szűkül a középosztály, hosszú idő-soron is stagnálnak a reálbérek, növekednek a jövedelemkülönbségek. A tőketulajdon koncentráció, és a monetáris politika következtében is, az utóbbi 5 évben a tőke-javak értéke általában is dinamikusán nőtt.

BREXIT: CITROMBÓL LIMONÁDÉ LEHET

A Brexittel az Unió második legnagyobb gazdasága távozik a közösségből. A folyamatosan bővülő Unióban ez példátlan folyamat. Rövidtávon bizonyosan veszt-veszt jellegű a szituáció. A konkrét történéseken túl a folyamat a jövőépítés szempontjából különösen érdekes – és a jelentősége következtében mindannyiunk életét/szemléletét befolyásolhatja a konstruktív építkezés nehéz folyamatának eltökélt végig vitele, vagy a kompromisszumok nélkül záródó „Hardbrexit” bekövetkezése. Mindkét félnek esélye van arra, hogy a citromból már középtávon limonádét csináljon.

További részletek és adatok:
<http://www.outsideeu.co.uk/publications>

Összességében az USA teljesítménye is elmarad a vén kontinensétől. Az EU28-hoz hasonló gazdasági növekedési ütem mellett tartós ikerdeficittel küzd. A szuverén adósság, a rapid bankmentések miatt is, az elmúlt évtizedben dinamikus emelkedett. A fejlett országok közül kiemelkedően magas jövedelemegyenlőtlensége következtében a középosztály folyamatos és általános lecsúszása következtében is, emelkedő diákhitel, autóhitel, folyószámlahitel állományokat eredményezett.

Az új amerikai elnök és adminisztrációja kiszámíthatatlan, az elnök viszonya, különösen a Szenátussal, meglehetősen feszült. A kormányzati törvényjavaslatok eddig elbuktak, az ambiciózus adócsomag elfogadásához bizonyosan további egyeztetésekre és kompromisszumokra lesz szükség, különösen a magánszemélyek jövedelemadóztatásában eltörölni tervezett kedvezmények tekintetében, amely éppen a középosztályt érintheti kedvezőtlenül. Az adótörvények esetleges elfogadásával tovább duzzadó államadósság a jelenlegi doktrínák alapján meglepően keveseket aggaszt. Bár az USA gazdasága vitathatatlanul élenjáró az információtechnológiában, a biotechnológiában, a befektetési banki szolgáltatásokban, viszont mintha a hagyományos iparágakban kezdené elveszteni kiemelkedő versenyképességét, de legalábbis élenjáró szerepét. A lényeg azonban az, hogy az eddig folytatott, szabadkereskedelmi előnyökre fókuszáló külpolitikai-külkereskedelmi doktrínától eltérően az új elnöki adminisztráció, indokoltan vagy indokolatlanul, a nem fair szabadkereskedelmi gyakorlatban látja a társadalmi feszültségek egyik gócpontját. Egyelőre azonban, az észak-amerikai szabadkereskedelmi övezet felmondása kivételével, jelentős protekcionista lépést szinte kizárólag Kanada felé tett. Egyes elemzők magát Trump elnököt jelölik meg a globális kockázatok egyik kiemelt tényezőjeként. Valódi veszély, hogy a tekintélyes német exporttöbblet, ha nem is általánosan, hanem ágazati szinten, az amerikai protekcionista politika célpontjává válhat. Az európai következményeiben is kiemelt jelentőségű amerikai külkereskedelmi doktrína alakulását ezért folyamatosan nyomon követjük.

A következő időszakban megnövekedett a kockázata annak, hogy részben akár a FED, akár az EKB, pénzfaktort már kényszerűen szűkítő lépései, részben a kínai és

Egyes elemzők magát Trump elnököt jelölik meg a globális kockázatok egyik kiemelt tényezőjeként

amerikai gazdaságpolitikában bekövetkező kedvezőtlen változások visszavethetik az Unió exportteljesítményét, rontva ezen keresztül az európai gazdasági kilátásokat. Különösen a törekény dél-európai térség gazdasági stabilitása kérdőjeleződhet meg újra, azonban a német-osztrák gazdasági térségbe mélyen integrálódott visegrádiak gazdasági, Lengyelország mérsékeltebben, gyakorlatilag a német exportkilátások változásainak kockázatait osztják. Az EKB októberi döntése alapján a bank 2018. január 1-től a felére csökkenti, tehát 60 Mrd euróról havi 30 Mrd euróra a mennyiségi lazítás mértékét, jelezve, hogy jelenlegi álláspontja alapján 2018 szeptemberében befejezheti a jegybankpénz teremtést. Ezzel egyébként 2015 óta nagyjából összesen az éves olasz és spanyol nemzeti kibocsátásnak megfelelő pénzmennyiséget teremt. A kamatpolitika, inflációs veszélyek híján, egyelőre változatlan maradhat, akár a jövő szeptembert követő időszakban is. Kérdés, hogy a Fed és az EKB szétartó monetáris politikája meddig tartható fenn. Egy bármilyen okból bekövetkező markáns dollárerősödés amerikai nyomásra felülvizsgálatra készítheti az EKB döntéshozóit.

Kelemen Gábor

DIGITÁLIS KORSZAK- VÁLTÁS: ESÉLYEK ÉS VESZÉLYEK

Lerövidült globális értékláncok, megváltozott értékfogalom és demokratikus innováció – csak néhány a digitalizáció hatásai közül, melyek alapvetően formálják át a gazdaság fundamentumait. A Joint Venture Szövetség – az MGYOSZ tagszervezete – Vállalatvezetői Fórumának előadója Cséfalvay Zoltán, Magyarország OECD és UNESCO melletti Állandó Képviselőtének Nagykövete.

Cséfalvay Zoltán

Az elmúlt két-három évtized legmeghatározóbb gazdasági folyamata a globalizáció volt. Ennek folyományaként az egész világot átölelő, roppant hosszú termelési értékláncok kerültek kiépítésre, az egyes termelési ágazatok és a hozzájuk

kapcsolódó munkaerő földrajzi értelemben véve is jól meghatározható irányokba mozgott, a folyamat egyeduralgató alakítói kivétel nélkül a legnagyobb vállalatok voltak. A digitális korszakváltás egyik leglátványosabb hatása ezeknek az értékláncok-

ÚJ technológiák
(robotok 3D nyomtatás,
Big Data, Internet of
Things)

A gazdaság ÚJ kihívásai

ÚJ dinamikák
(startupok, nyitott innováció)

$$PR(A) = (1-d) + d (PR(T1)/C(T1) + \dots + PR(Tn)/C(Tn))$$

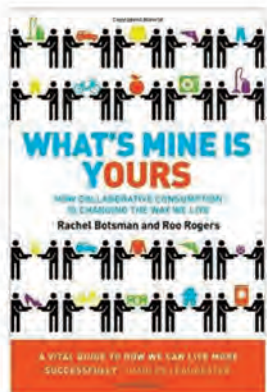
**ÚJ gazdaságszervezési
elvek (platform economy)**

**ÚJ fogyasztási
minták**
(sharing economy,
peer-to-peer
economy)

Új mítoszok (pl. posztkapitalizmus, közösségi gazdaság, szélsőséges piaci kapitalizmus)

A generációk főbb jellemzői a technológia használata alapján (generációs korszakhatárok születési év szerint)

	Csendes generáció	Baby boom generáció	X generáció	Millenniumi (Y) generáció	Z generáció
	(1945 előtt)	(1945-1960)	(1961-1980)	(1981-1995)	(1995 után)
Célok	Lakóingatlan vásárlása	Foglalkoztatási biztonság	Munka és magánélet egyensúlya	Szabadság és rugalmasság	Biztonság és stabilitás
Szimbolikus termék					3D nyomtatás
Technológiával szembeni attitűd	Elzárkózó	Korai befogadók	Számítógépes műveltség	Digitális korban születtek	Digitális technológiától függő
Kommunikációs csatorna	Közvetlen kommunikáció (face to face)	Közvetlen kommunikáció, telefon, e-mail	SMS, e-mail	Közösségi hálózatok, azonnali üzenetváltás	Korlátlan, globális mobilkommunikáció

Forrás: OECD (2016): *OECD Science, Technology and Innovation Outlook 2016*. OECD Publishing, Paris, p. 60., http://dx.doi.org/10.1787/sti_in_outlook-2016-en

EZ AZ IPAR 4.0

Az Ipar 4.0 elnevezés a negyedik ipari forradalomhoz kapcsolódik, ahol az információs technológia és az automatizálás egyre szorosabban összefonódik, s ezen keresztül az ipari folyamatok, a gyártási módszerek alapvetően megváltoznak, általánossá válik a digitalizáció. Emiatt egyrészt munkahelyek szűnnek meg (azok, amelyek kiválthatóak nem humán munkaerővel), de újak is keletkezhetnek (hiszen az új rendszereket valakiknek létre kell hozni, meg kell építeni, karban kell tartani, stb.).

nek a megváltozásában jelentkezik. Minél inkább a digitális technológia felé mozdul el az értéktérítés, annál kevésbé köthető egy-egy tevékenység, lánc, vagy épp cég konkrét földrajzi helyhez.

A nagyvállalatok dominanciája visszaszorulóban van, ma már egy magyar startup előtt is nyitva áll a lehetőség, hogy rövid időn belül nemzetközi értékláncot építsen fel. Az akár helyi, akár globális értelemben vett piacra lépés követelményei lényegesen alacsonyabb szintre kerültek. Cséfalvay Zoltán szerint nem könnyű lekövetni ezeket a változásokat, hiszen nagyon gyorsan történnek, gyakran egymással párhuzamosan és egymásra is hatva, de a legfontosabbként az új technológiákban rejlő potenciált, gazdaságszervezési elveket, fogyasztási mintákat illetve gazdasági mechanizmusokat nevezte meg. A robotizáció hatásainak szemléltetésére az Adidas Speedfactory példáját említette. A népszerű sportmárka a németországi Ansbachban építette fel korszakalkotó gyárát, amiben mindössze 160 szakértő felügyelete alatt teljes mértékben robotok készítik a cég cipőit, csaknem kétszer akkora gyártókapacitást realizálva itt, mint a vállalat ázsiai üzemeiben.

Cséfalvay Zoltán ugyanakkor felhívta rá a figyelmet, hogy ez korántsem jelenti az évtizedek alatt keletre költöztetett munkahelyek visszatérését Európába, hiszen a példa is mutatja, milyen roppant alacsony munkahelyteremtő képességgel bírnak a legújabb generációs gyártási technológiák,

ráadásul kifejezetten magasan kvalifikált személyzetre van csak szükségük. De megemlítette a teljes potenciálját még messze el nem érő 3D nyomtatást is, ami nemcsak az egyedi, personalizált termelést forradalmasíthatja rövid időn belül, de a nagyipari termelésben is könnyen megjelenhet, radikálisan csökkentve az egyes termékek összetettségét, azaz egy napjainkban gyártott autó 3000 alkatrészre helyett a közeljövőben elég lehet mindössze 80 különböző elemet elkészíteni. Már napjainkban is kiválóan megfigyelhető folyamat, hogyan teszik ki egyre nagyobb részét az egyes termékek hozzáadott értékének a digitális megoldások, részarányuk a közeli jövőben is drasztikusan növekedni fog.

Mindezek persze csak kiragadott, látványos példák, a valóságban ezeknél lényegesen több és változatosabb technológiával kell számolni, illetve keresni az útját annak, hogy fokozatosan beillesztjük ezeket a meglévő folyamatokba. Ahogy Cséfalvay Zoltán fogalmazott, „az Ipar 4.0 nem csodaszer, hanem a technológia alkotó ötvözése a gyártásban. Rengeteg összetevője van, melyeket nem lehet egyik napról a másikra alkalmazni, kell a segítség az optimalizálás lehetőségeinek megtalálásában.” Ezt a segítséget elmondása szerint csak egy jól működő partneri ökoszisztéma adhatja meg, melynek a nagyvállalatok éppúgy részei, mint a startupok, az egyetemek, a kutatóintézetek, a gyártók és a szolgáltatók. Nem szabad elfeledkezni az

új fogyasztási mintákról, illetve az ezekre épülő új gazdaság-szervezési modellekről sem. Számos olyat találunk ezek között, amivel már a hétköznapok során is találkozhattunk, például az Uber vagy az Airbnb kapcsán a sharing economyval, vagy a magánszemélyek közt elképesztő méretű adatbázisok segítségével közvetlen kapcsolatot kiépítő platform gazdasággal. Közös jellemzőjük, hogy egyre inkább háttérbe szorítják a hagyományos közvetítőket, azaz a vállalkozásokat, melyek így már nem feltétlenül csak egymással, hanem a magánszemélyekkel is rivalizálnak.

Mindezek eredményeképpen egyértelmű folyamatok figyelhetők meg az alapvető gazdasági mechanizmusokban is. A tulajdon helyett egyre inkább előtérbe kerül a használat, ezzel párhuzamosan pedig sok esetben már háttérbe szorul maga a termék is, egyre inkább szolgáltatást keresnek a fogyasztók. A termelés hatékonyságának növelése helyett a piaci hatékonyság kerül előtérbe, a vállalatok mellett pedig egyre hangsúlyosabban jelennek meg a már említett platformok is. Ez per-

sze nem jelenti azt, hogy a klasszikus vállalatok ideje leáldozott, mindössze drasztikusan átalakul az a közeg, amiben működniük kell. Ezek a változások azonban nem feltétlenül negatívak, a lerövidült értékláncok, illetve az alacsony belépési korlát együttesen egy roppant innovatív közeget hoznak létre. Azáltal, hogy egy jó ötlet és egy működőképes üzleti modell birtokában lényegében bárki sikeresen megjelenhet a piacon, tömegével jelennek meg a technológiai és üzleti újdonságok. Az eddigi elitista, azaz a legnagyobb piaci szereplők kutatólaborjaiban, fejlesztési központjaiban zajló innovációs közeg helyére egy lényegesen demokratikusabb lép, ami a történelemben minden egyes nagy fellendülési időszak egyik legfontosabb előfeltétele volt. „A digitalizáció éppen egy ilyen nagy fellendülést hozhat el. Jóval mélyebb ez a változás, mint amit egy-egy megjelenő hír sugall. Olyan változások zajlanak most a szemünk előtt, amelyek alapvetően határozzák meg a jövő gazdasági folyamatait és a gazdaság szerkezetét” - fogalmaz Cséfalvay Zoltán.

JVSZ

IPAR 4.0 NEMZETI TECHNOLOGIAI PLATFORM

Negyven alapító taggal 2016-ban megalakult az Ipar 4.0 Nemzeti Technológiai Platform. A Platform megalapítása mögött az a felismerés áll, hogy az ipar Magyarországon is egy új technológiai korszakváltásba lépett, amelyben az internet-gazdaság alapjaiban alakítja át a gyártási és a kapcsolódó logisztikai rendszereket. A megoldandó elméleti és gyakorlati problémák olyan sokrétűek, hogy elengedhetetlen egyrészt a hazai egyetemi és kutatóintézeti szféra és az iparvállalatok együttműködése, másrészt pedig a nemzetközi kooperáció.

A digitális platformok radikális újításai

A gazdaság főbb súlyponteltolódásai

tulajdon	használat
ipari termék	szolgáltatás
termelés/gyártás hatékonysága	HELYETT a piaci hatékonyság növelése
vállalat	platform
vállalathoz kötött foglalkoztatás	szabadúszó önfoglalkoztatás

Ahogy a zenét és a videót, úgy "töltsük le" az autót is

hagyományos gazdaság	platform gazdaság ("tulajdon helyett használat")			
autógyártók (Audi, Toyota, Ford)	sofőrszolgálat	autómegosztó	telekocsi	magánbérlés
taxi vállalatok	Uber,	Zipcar,	Zimride,	RelayRides
autó kölcsönzők (Sixt, Avis, Europcar)	Lyft	autolib', Car2Go	BlaBlaCar, Carpooling.com	(Turo), Drivy, Tamyca

A versenyképességhez elkerülhetetlen a hazai szakképzési rendszer megújítása

Minden megyére kiterjedő tapasztalatcsere a szakképzésről (2)

Befejeződött az a minden megyére kiterjedő országos, eseménysorozat, amelynek keretében az Munkaadók és Gyáriparosok Országos Szövetsége (MGYOSZ) eszmecsere-t szervezett a szakképzés helyzetéről. Előző számunkban 9 megyei város tapasztalatait ismertettük, most a főváros és 6 város következik, majd decemberben zárjuk a rendezvények ismertetését. Bár akadnak különbségek, egy dologban teljes az azonosság: hiányzik a szakképzett, jó minőségű munkaerő. Sőt, már nemcsak ez...

EGY IDÉZET A DILEMMA JELLEMZÉSÉRE

„Vagy előre lépsz egyet a növekedés irányába, vagy hátrafelé a biztonságba.”

Abraham Maslow,
amerikai pszichológus

MISKOLC

A miskolci rendezvényen Sallai László polgármesteri biztos elmondta, a városban lévő munkaadók és a szakképző intézmények közreműködésével elkészült egy úgynevezett problémagyűjtemény. Ez többek között a következő elemeket tartalmazza: a pályaorientáció nem megoldott, iskolai marketing működik helyette, a szakképző iskolák struktúrája nem követi és emiatt nem is tudja jól kiszolgálni a munkaerőpiaci igényeket, súlyos probléma továbbá az alapkompenciák hiánya a diákok körében, illetve a szakképző intézmények állapota sem megfelelő sok esetben. Az oktatási intézmények úgy látják, hogy a szakképzésbe kerülő diákok eleve a gyengébb képességgel rendelkezők a korosztályukon belül. További problémaként említették, hogy a kerettanterv adott, attól nem térhetnek el, ráadásul a pályaorientációt már az általános iskolában sokkal aktívabban kellene szervezni. Ehhez illeszkedhetne szerintük a diákok kompetenciájának mérése, elemzése, és ez alapján szakma-ajánlások elkészítése. A vállalati oldal kifejtette, hogy egyre nehezebb versenyképes tudással rendelkező munkaerőt találni, ráadásul sok esetben a meglévő dolgozók is inkább elmennek betegálmányba, amíg idénymunkát tudnak végezni, hiszen így anyagilag jobban járnak.

EGER

Habis László polgármester elmondta, hogy Egerben a jelenlegi munkaerőigény

kétszerese az álláskereső számának. A város ugyanakkor rendelkezik olyan vállalatokkal, mint például a ZF Hungária Kft. vagy a RUAG Aerostructures Hungary Zrt., melyek egyre nagyobb munkaadók, emellett pedig komoly képzési projekteket is megvalósítanak. A vállalkozók részéről felmerült, hogy a műszaki tanárképzés területén kellene újítani, hiszen a jelenlegi utánpótlás nem megoldott. A Mátrai Erőmű Zrt. oktatási vezetője szóvá tette, hogy hiába tettek felajánlást az iskolák felé, hogy a nyári időszakban a helyszínen tudnák a szaktanárok a legújabb technológiákat elsajátítani, mindenhol elutasítás érkezett. Más vállalkozások azt emelték ki, hogy a fiatalok többnyire nem motiváltak, valamint a vállalatok szakképzési programjait nehéz megvalósítani a szakoktatói hiány miatt, az iskolákból pedig nem akarnak oktatókat „elcsábítani”. Az oktatási intézmények képviselői úgy látják, hogy alapvetően jó a kamarai együttműködés, és számos probléma ellenére például a B körös képzéseik – melyek lényegében államilag el nem ismert szakmai végzettség megszerzésére irányuló képzések – sikeresnek mondhatóak.

SALGÓTARJÁN

Valenta Linda, a Foglalkoztatási Paktumiroda irodavezetője és Molnár Károly, önkormányzati képviselő, a Gazdasági, Városfejlesztési és Idegenforgalmi Bizottság elnöke elmondása szerint Salgótarján

MISKOLC

EGER

SALGÓTARJÁN

A LEGKISEBB KÖZÖS TÖBBSZÖRÖS

A magyar gazdaság versenyképessége azon múlik, sikerül-e megteremteni a tudásalapú társadalmat? E folyamat sikeréhez a minőségi, korszerű és a piacra nyitott, alkalmazkodni képes szakmunkásképzés alapfeltétel. Jó lenne megvalósítani, hogy az országban a tudás legyen a legkisebb közös többszörös... – mondta el Gablini Gábor, az MGYOSZ alelnöke

sok szempontból le van maradva a megye más településeihez, például Hatvanhoz képest, ezért kiemelten fontos lenne az ipari park gyors és nagymértékű fejlesztése. Egy 2021-ig tartó projekt keretében most azon dolgoznak, hogy képzéseket és munkaerő-piaci fejlesztéseket valósítsanak meg, kifejezetten a nehezebb helyzetben lévő csoportok (alacsony iskolai végzettséggel rendelkezők, 25 év alatti fiatalok, pályakezdők) számára. Elhangzott továbbá, hogy a jelenleg inaktív, illetve a roma lakosság munkaerő-piaci integrációja is létfontosságú lenne. A vállalkozók azt javasolták, hogy az általános iskolai technikaórákat gyakorlatorientáltabbá kellene tenni a kompetenciák gyorsabb fejlesztése érdekében. Viszont a következő évekre előírt 40%-os béremelést a kkv-k többsége nem tudja kigazdálkodni, ezért sok esetben bele sem vágnak fejlesztésekbe. Véleményük szerint a közterhek további csökkentésére lenne szükség a hatékonyságnövelés érdekében. Az oktatási intézmények képviselői elmondták, hogy az intézményeik leromlott állapotban vannak, nem felelnek meg az igényeknek, de bezárni nem akarják őket, akkor sem, ha a tanulói létszám jelentős mértékben csökkent, mert attól tartanak, hogy akkor teljes mértékben megszűnne bizonyos szakmák képzése a megyében.

KAPOSVÁR

Borhi Zsombor alpolgármester elmondása szerint a hiányszakmákban létrehozta a tanulók részére egy ösztöndíjprogramot, továbbá munkahelyteremtő támogatást is nyújtanak a cégek számára, félmillió forintos összeggel új munkahelyenként. A városi fejlesztéseknél a napenergia felhasználását tartják fontosnak, mivel 2050-re önfenntartó várossá akarnak válni energiaellátás szempontjából. Az oktatási intézmények oldaláról felmerült, hogy nagyszámú pedagógushiánnyal küzdenek, ugyanakkor rendszeres pályaválasztási programokat szerveznek: november 20-24 között például szakképzési hét lesz a városban. Probléma ugyanakkor, hogy az elméleti oktatás színvonala lehet, hogy megfelelő, de nincs összhangban a gyakorlati oktatással, és a heti két gyakorlati alkalom is kevés. A vállalatok képviselői elmondták: komoly probléma, hogy a normatív támogatás a valóságos költségekhez képest alacsony mértékű, így a tanulókkal való foglalkozás költségei a

cégek profitját csökkenti. Ráadásul állami támogatást csak 50 fő fölött lehet igénybe venni, alatta nem, de nincs annyi tanuló, éppen ezért arányos támogatási rendszer bevezetése lenne szükséges. Probléma továbbá, hogy a kamarai ellenőrzésnél csak az adminisztrációt vizsgálják, de azt nem, hogy megfelelő képzést kap-e a gyakorlati helyen a diák.

PÉCS

Decsi István alpolgármester elmondása szerint Pécs pályaaorientációs tevékenysége hatékony, számos kapcsolódó programjuk van, mint például a Műszaki Pályaválasztó Fesztivál, a Szakmák Éjszakája, illetve az Európai Szakképzési Hét, sőt online segítséget is nyújtanak a fiataloknak a www.palyavolasztasbaranya.hu oldalon. A vállalkozói oldal képviselői szavázták, hogy sokszor nem megfelelő munkakultúrájú gyerekek érkeznek a szakképzésbe, és a fiatal pályakezdőknek is irreálisan magas elvárásaik vannak a cégekkel szemben, ezért is magas a fluktuáció. Szerintük létfontosságú lenne a gyakorlati oktatók folyamatos minősítése és fejlesztése is, szakmai és pedagógiai téren egyaránt. Az oktatási intézmények oldaláról elhangzott, hogy jelenleg kizárólag azon szakmákban van megfelelő létszámú vagy akár túljelentkezés is, melyek komolyabb anyagi és munkaerő-piaci megbecsüléssel járnak a szülők szerint, ilyen például a fogtechnikusi szakma.

SZEKSZÁRD

Ács Rezső polgármester elmondta, hogy Szekszárdon bevezettek egy ösztönző rendszert, mely a szakmatanulást teszi vonzóbbá, s amivel a szülőket is szeretnék motiválni. Az általános iskolásoknak olyan fiatalok mutatják be az adott szakmákat, mondják el a kapcsolódó lehetőségeket, akik már maguk is az adott területen dolgoznak. Megemlítette továbbá, hogy a városban a Szakmák éjszakája programnál az érdeklődők aránya egy év alatt megduplázódott, ami szintén pozitív fejlemény. A vállalkozók kifogásolták, hogy a diákok sok esetben nem ismertek meg és nem sajátították el megfelelő munkakultúrát. Úgy vélik, a gyerekeket sokkal jobban kellene kreativitásra ösztönözni, amiben nem segít, hogy sok esetben még a technika órákon sincs például barkácsolás. Elhangzott, hogy egyes vállalatoknál a gyakorlatukat töltő diákokat nem engedik a

KAPOSVÁR

PÉCS

SZEKSZÁRD

gépekhez, nehogy kárt tegyenek bennük vagy megsérüljenek, így viszont lehetetlen a naprakész tudás elsajátítása. Az oktatási intézmények elismerték, hogy eleve nem a legtehetségesebb diákok vesznek részt a szakképzésben, és sok esetben évek óta nyomtatott tankönyvek nélkül zajlik az oktatás, olyan gyors a technikai fejlődés. Az iskolák igényelnék, hogy az aktuális digitális tananyagok kidolgozásában segítsenek a vállalatok.

VLOGGER-AKCIÓ A YOUTUBE-ON

A Munkaadók és Gyáriparosok Országos Szövetsége – annak érdekében, hogy teljes képet kapjon a hazai szakoktatásban felmerülő problémákról – párbeszédet kezdeményezett a szakképzésben részt vevő fiatalokkal. A szövetség Magyarósi Csaba, Youtube-vlogger közreműködésével felhívást tett közzé a Youtube-on és az MGYOSZ Facebook-oldalán, melyben a szakképzésben részt vevő diákokat arra kéri, osszák meg tapasztalataikat a Szövetséggel.

BUDAPEST

A budapesti fórumot dr. Futó Péter, az MGYOSZ elnöke nyitotta meg, és tájékoztatta a jelenlévőket az ország legnagyobb munkaadói szervezetének tevékenységéről. Ezt követően Bagdy Gábor, Budapest főpolgármester-helyettese arról számolt be, hogy a fővárosban a Központi Statisztikai Hivatal adatai szerint 2017 első félévében a 15-64 éves korosztályban az előző év azonos időszakához képest 12 ezerrel, 2010-hez képest pedig 134 ezerrel nőtt a foglalkoztatás. Budapesten a munkanélküliségi és a foglalkoztatási helyzet az országos átlagnál is lényegesen jobb. Elmondta továbbá, hogy Budapest munkanélküliségi rátája az Európai Unió 275 metropolisa között a 13. legjobb volt 2016-ban. A vitában felszólaló vállalkozók kiemelték, hogy a szakgimnáziumban végzett fiatalok sokkal motiválhatóbbak a munka világában. A cégek a munkaerőhiányos helyzetben jelenleg többféle eszközzel próbálják magukhoz „csábítani” a munkavállalókat: ezek között első helyen említhető a béremelés (ami önmagában kevés, és nem mindig hoz eredményt), szállás és utazás biztosítása, a tipikus munkavállalási lehetőségek (táv munka, részmunkaidő), összetartó közösség kialakítása, és extra szolgáltatások (képzési programok saját képző központjukban). Sokszor azonban még ezek a lehetőségek sem elegendőek ahhoz, hogy megfelelő szaktudású és létszámú munkavállalót találjanak a cégek. Az oktatási intézmények képviselői elmondták, hogy a szakoktatók továbbképzése nem megoldott: sokféle módszertant ismerhetnek meg a tanárok, de a szakmunkásképzésben arra nincs iránymutatás, hogy miként újítsák meg az órai anyagot. Ezért is mutatkozik nagy igény a tanári oldalról (is) az 1 hónapos vállalati munkára a tapasztalatszerzés miatt. Az oktatási intézmények képviselői elmondták továbbá, hogy nem

lehet az iskoláktól elvárni a pályaeorientáció felelősségét, ebben az esetben is közösen kellene a szülőket megszólítani. Az a tapasztalat iskolai oldalról, hogy a vállalkozásokban sok esetben nincs meg a hajlandóság arra, hogy betanítsák a munkavállalót, kész szakembert akarnak alkalmazni.

Gablini Gábor, az MGYOSZ alelnöke hangsúlyozta: a szakképzés helyzetének és megítélésének javítása az egész országra kiterjedő kérdés, de a fővárosban is jól láthatóak a problémák. Budapesten például az elmúlt 6 év alatt 40%-kal esett a szakközépiskolai tanulók száma: míg 2011-ben közel 15000 diák vett részt szakképzésben, ez a szám jelenleg 9000 körüli csupán. A munkaerőhiány ezzel párhuzamosan ijesztő mértékben nőtt Budapesten: az azonos időszakban a kezdeti, 4000 körüli betöltetlen álláshely száma, idén nyárra már majdnem elérte a 24 500-at a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat adatai szerint.

A munkaerőpiaci helyzet javítása érdekében, a szakképzési rendszerre is vonatkozóan az MGYOSZ egy komplex javaslatcsomagot dolgozott ki, melynek néhány fontosabb eleme a következő:

- A bérszínvonal, a reálbérek differenciált emelése szükséges – jogszabályi beavatkozás helyett tárgyalásos úton, piaci alapú munkáltatói döntésekkel.
- Csökkenteni kell az adókat és a munkáltatói terheket, hogy a nehezebb helyzetben lévő vállalkozások is képesek legyenek a béremelésre.
- Mérsékelni kell a munkavállalási célú elvándorlást, melynek alapfeltétele a tisztességes megélhetést nyújtó munkahelyek, magas színvonalú képzések és szakképzés biztosítása a fiatal generációk számára.
- Élénkíteni kell a belföldi regionális mobilitást.
- A vállalati szféra által meghatározott kimeneti paraméterekkel működő át- és továbbképzésekre kell helyezni a hangsúlyt az aktív munkaerőpiaci eszközök között.

BUDAPEST

ERASMUS+ KA2 Stratégiai Partnerség
2016-1-HU01-KA203-022930

FAME – Family Business Sustainability and Growth
A családi vállalkozások fenntarthatósága
és növekedése

Családi vállalkozások irányításához mesterképzés

A korábbi projektekben generált tudás és a konkrét projekteredmények legjobb hasznosítása egy olyan egyéves oktatási program kidolgozása, amely egy mesterképzési program teljes második évét lefedi specializációként, és amely kifejezetten családi kis- és középvállalkozásokra fókuszál – erre a következtetésre jutottak A családi vállalkozások fenntarthatósága és növekedése (FAME – Family Business Sustainability and Growth) program résztvevői, így az MGYOSZ is.

FAME
Family Business
Sustainability
and Growth

Európai és hazai statisztikák is alátámasztják a kkv-szektor fontosságát a gazdasági teljesítmény előállításában, azonban e szektor sikerességét nagymértékben hátráltatja bizonyos készségek, képességek, kompetenciák, valamint a személyre szabott külső segítség hiánya. Egy korábbi Erasmus+ projekt, az INSIST keretében tréninganyagok és tanulmányok készültek, melyek jóval mélyebb és komplexebb módon tekintették át a családi kkv-kat, mint a korábban rendelkezésre álló anyagok. A projekt eredményeinek tükrében fontossá vált, hogy ezen szektor számára mihamarabb egy valós megoldást találjunk további kutatásokkal és a felsőoktatásban tanulók számára további tananyagfejlesztéssel.

A Budapesti Gazdasági Egyetem (BGE) és partnerei – beleértve olyan vállalkozói szövetségeket, mint a Munkaadók és Gyár-
iparosok Országos Szövetsége (MGYOSZ), melyek naponta foglalkoznak kkv-kkal – úgy döntöttek, hogy a korábbi projektek-

ben generált tudás és a konkrét projekt-eredmények legjobb hasznosítása egy olyan egyéves oktatási program kidolgozása, amely egy Mesterképzési program teljes második évét lefedi specializációként, és amely kifejezetten családi kis- és középvállalkozásokra fókuszál, továbbfejlesztve az INSIST – INtergenerational Succession in SMEs' Transition (A generációváltás problémái a KKV-k vezetésében című, 2014-1-HU01-KA200-002307 számú, szintén közös projekt eredményeit.

A vállalkozásfejlesztéssel foglalkozó mesterképzési programokhoz tervezett családi vállalkozás specializáció innovatív és gyakorlatorientált lehetőséget kínál majd a családi kkv-k tulajdonosainak és/vagy menedzsereinek, valamint a potenciális „utódainak”, hogy szert tegyenek a hiányzó ismeretekre, készségekre.

A tervezett képzésben a már korábban elkészült anyagok mélyítésével és szélesítésével, új ismeretek bevonásával (pl. nagyvállalatokra rendelkezésre álló elméletek átdolgozása családi vállalkozásokra), melyek európai szinten egyediek, és a hazai környezetben is jól alkalmazhatók (például ha kisebb vállalkozások szeretnének összeolvadni, vagy multinacionális vállalatok beszállítóivá válni) kívánunk innovatív, egyedi, hiánypótló tananyagokat fejleszteni. A hagyományos oktatási módszerekre túl az e-learning biztosította lehetőségeket is kihasználja az elkészülő komplex oktatási program.

A 24 hónapra tervezett projekt során a partneri kör többségében megegyezik az INSIST projekt konzorciumával, mely családi vállalkozásokkal foglalkozó nemzetközi szervezetek bevonásával egészül ki.

A tervezett képzési anyagok – családi kis- és középvállalkozás fókusszal – az alábbi 4 kulcstémában készülnek:

- A kkv menedzsment alapjai
- Vállalati pénzügyek
- Vállalatirányítás, emberi erőforrások, integráció
- A generációváltás kérdései

Projekt partnerek:

- Budapesti Gazdasági Egyetem, Budapest, Magyarország - Koordinátor

- Leeds Beckett University, Leeds, Egyesült Királyság
- Cracow University of Economics, Krakkó, Lengyelország
- MAC-TEAM aisbl, Brüsszel, Belgium
- CEPOR Centar za politiku razvoja malih i srednjih poduzeca i podzjetnistva, Zágráb, Horvátország
- MGYOSZ/BusinessHungary - Munkaadók és Gyáriparosok Országos Szövetsége, Budapest, Magyarország

A projekt kezdő időpontja 2016. december 31. Az eddig eltelt 10 hónap során az elérhető szakirodalom és az abból készült elemzések és riportok alapján kialakultak a modulok által lefedendő témakörök, a modulok tervezett szerkezete és 2017. májustól elkezdődött a képzési anyagok kidolgozása is, amelyhez az alapot a Leeds városában megtartott ötnapos nemzetközi partner tréning, és annak eredményei adták. Az offline tananyagok első verziója minden tananyagmodul esetén várhatóan 2017. október végére készül el, melyet a szakértők visszajelzései alapján a 3. nemzetközi partnertalálkozó után kell majd véglegesíteni, és ekkor kezdődik majd el az online tananyagok kidolgozása is.

A FAME projekt 2018. év végén zárul majd a BGE és az MGYOSZ tájékoztató rendezvényeivel, melyeken mind a családi vállalkozások, mind a vállalkozói képzésben résztvevő hallgatók megismerhetik a kidolgozott képzési programot és a tananyagokat.

MI SZÁMÍT CSALÁDI VÁLLALKOZÁSNAK?

Nincs általánosan elfogadott definíció, de általában az a vállalkozás számít családiról, ahol a cég legalább 51%-a egy család tulajdonában van és a család rész vesz a vállalkozás irányításában, vagy a családtagok alkalmazottként részt vesznek a vállalkozás működtetésében, s a vezetést/tulajdont családon belül kívánják továbbadni.

A projektet az Európai Bizottság támogatta.

A kiadványban (közleményben) megjelentek nem szükségszerűen tükrözik az Európai Bizottság nézeteit

Erasmus+

KIHIRDETTÉK A SZOCIÁLIS JOGOK EURÓPAI PILLÉRÉT

A tisztességes munkafeltételekről és a növekedésről szóló göteborgi szociális csúcstalálkozón ünnepélyesen kihirdették a szociális jogok európai pillérét. A tanácskozáson Orbán Viktor magyar miniszterelnök kijelentette: „A magyar modell működik, és mi, magyarok nem akarjuk lecserélni.”

ELŐZMÉNYEK

Az Európai Bizottság a vitához való hozzájárulásaként 2017. március 1-jén bemutatta az Európa jövőjéről szóló Fehér Könyvet, majd ezt követően 2017. április 26-án az Európa szociális dimenziójával foglalkozó vitaanyagot, 2017. április 26-án pedig a szociális jogok európai pillérét. A Bizottság az elmúlt években több javaslatot terjesztett elő ezen a területen.

Húsz év óta első alkalommal tartottak szociális csúcstalálkozót az EU vezetői. A Svédországban, Göteborgban megtartott eseményen az uniós intézmények vezetői, az uniós állam- és kormányfők, továbbá szociális partnerek és más kulcsszereplők nyílt vitát folytattak arról, miként lehet előmozdítani az Európai Unióban a tisztességes munkafeltételek térnyerését és a gazdasági növekedést. A találkozáson az Európai Parlament, a Tanács és az Európai Bizottság közösen kihirdették a szociális jogok európai pillérének létrehozását, hangsúlyozva, hogy a három intézmény kiáll a pillérben foglalt 20 elv és jog mellett, és védelmezi azokat.

A csúcstalálkozó aktualitását bizonyította annak a friss Eurobarométer felmérésnek az eredménye is, melyből az derült ki, hogy az európai polgárok 83%-a szerint a szabad piacgazdaság kiépítését magas szintű szociális védelmi intézkedéseknek kellene kísérnie. A magyar válaszadók körében ez az arány az uniós átlagnál is magasabb volt: 87%-ot tett ki. A munka világa gyorsan változik: a globalizáció, a digitális forradalom, a munkavégzés keretfeltételeinek átalakulása és a demográfiai folyamatok új lehetőségeket teremtenek, egyúttal viszont új kihívások elé is állítanak bennünket. 70 millió európai polgár nem rendelkezik alapvető írás-olvasási, számolási és digitális készségekkel, a munkáltatók 40%-a pedig arról számol be, hogy nem találnak a növekedéshez és az innovációhoz szükséges készségekkel rendelkező

embereket. Ma az emberek teljes karrierük során mintegy 10-szer változtatnak állást, és egyre többen dolgoznak nem szabványos munkaszerződés alapján. És jöhetnek az európai népesség az elkövetkező években gyarapodni fog, a munkaképes korú népesség csökken: a jelenlegi tendenciák alapján 2060-ra 38 millióval lesz kevesebb a munkaképes korú európaiak száma. Ma négy munkavállaló tart el egy nyugdíjast: 2060-ban ennek az aránya kettő az egyhez lesz.

A gazdasági válság ugyanakkor mély nyomokat hagyott a társadalmakon. Ezek az Európában sokfelé tapasztalható tartós munkanélküliségtől a magán- és az állami szektor magas szintű adósságállományáig terjednek. Az összes szinten végrehajtott, határozott intézkedéseknek köszönhetően az európai gazdaság mára ismét stabilabb alapokon áll. Ugyanakkor továbbra is jelentős szociális egyenlőtlenségek mutatkoznak, és számos megoldandó nehézséggel kell számolni: például a szabványos és nem szabványos munkaszerződéssel alkalmazott munkavállalók szociális védelmének mértékében mutatkozó eltérésekkel, a nemek közötti bérkülönbséggel, valamint a fogyatékossgal élő személyek és más kiszolgáltatott csoportok árukhoz és szolgáltatásokhoz való egyenlőtlen hozzáféréseivel. Kételyek merülnek fel azzal kapcsolatban, hogy a nyílt piacokkal és társadalmakkal, az innovációval és a technológiai átállásokkal járó előnyök és nehézségek egyenletesen oszlanak-e el.

Az uniós menetrendben központi szerepet kap az Európa jövőjéről szóló vita, valamint az az igény, hogy az EU és a tagállamok jobban megfeleljenek a polgárok elvárásainak és minden európai számára érzékelhető eredményeket érjenek el. A 2016. szeptember 16-i pozsonyi ülést és a 2017. február 3-i valletai ülést követően a 2017. március 25-i római ülésen elfogadott nyilatkozatukban az uniós vezetők az alábbiakra tettek ígéretet: „Az elkövetkező tíz évben olyan Uniót kívánunk építeni, amely biztonságos és védett, amelyet jólét, versenyképesség, fenntarthatóság és társadalmi felelősségvállalás jellemez, és amely képes és hajlandó a globalizáció alakítására és arra, hogy vezető szerepet vállaljon a világban. Olyan Uniót szeretnénk, melyben a polgárok számára a kulturális és társadalmi fejlődés, valamint a gazdasági növekedés egyre bővülő lehetőségei állnak rendelkezésre.”

A csúcstalálkozón három párhuzamos ülésben vitatták meg az alábbi témákat. Ezek: „a munkaerőpiacra való belépés”, „tisztes foglalkoztatás és munkafeltételek” és „munkahelyváltás: az átmenet támogatása”. Orbán Viktor miniszterelnök ez utóbbi szekcióban fejtette ki álláspontját: „A magyar modell működik, és mi, magyarok nem akarjuk lecserélni.” Elmondta: sok jó felvetést hallanak, miniszterelnöksége során ő is több hasonló tanácskozáson vett részt, amelyek célja az volt, hogy ötleteket adjanak egymás-

nak, és „most is jó ötletek vannak az asztalon”, például az Unió felsőoktatási cse-reprograjma, az Erasmus program bővítése. De „a politikánk sikere nem az ötleteink minőségétől függ”, a siker kulcsa az, hogy a jó ötletekből tudnak-e a kormányok rendszert építeni, sikerül-e modelleket létrehozni a remek ötletekből – mutatott rá.

A magyar kormányfő kifejtette: a magyar modell három pilléren nyugszik. Az első, hogy célul tűzzük ki a teljes foglalkoztatottságot, és munkaalapú gazdaságot építünk. Másodsor: „nem akarunk sem demográfiai, sem munkaerő-problémákat kívülről megoldani, tehát nem akarunk migrációval, bevándorlással problémákat megoldani”. Harmadszor „rugalmasak akarunk lenni”, a munkaerő-piaci szabályozás, az adószabályozás és a duális képzés is nagyon rugalmas – magyarázta.

Közölte: hét éve a munkanélküliség Magyarországon 12,5 százalék volt, ma 4, a növekedés mínusz 5-6 százalék volt, ma plusz 4, a költségvetési hiány pedig tartósan 3 százalék alatt van. Orbán Viktor úgy vélte, értéknek kell tekinteni a saját modelljeinket, és „mi, magyarok, akiket a saját modellünk kihúzott a válságból, sem akarjuk a magunk modelljét lecserélni”.

Azt mondta, nem gondolja, hogy mások automatikusan tudnák alkalmazni a magyar modellt, de „bizonyos elemeit talán igen”.

JEAN-CLAUDE JUNCKER: FORDULÓPONTHOZ ÉRKEZTÜNK

„Fordulóponthoz érkezünk Európa történetében. Uniónk alapján véve mindig is szociális projekt volt. Több, mint az egységes piac, több mint a pénz, több, mint az euró. Az EU az értékeinkről szól, és arról, hogyan akarunk élni. Az európai szociális modell olyan sikertörténet, amelynek köszönhetően Európa azon helyek közé tartozik a világon, ahol jó élni és dolgozni. A mai napon nyilvánosan keretbe foglaljuk közös értékeinket, és elkötelezzük magunkat húsz elv és jog mellett. A tisztes bérekhez való jogtól az egészségügyi ellátáshoz való jogig, az egész életen át tartó tanulástól a munka és a magánélet közötti jobb egyensúlyon át a minimumjövedelemig: a szociális jogok európai pillérével az EU kiáll polgárai jogaiért gyorsan változó világunkban” – mondta Jean-Claude Juncker, az Európai Bizottság elnöke.

Európa jövője: az európai oktatási térség kialakítása 2025-re

Az Európa jövőjéről folytatott vita keretében az Európai Bizottság bemutatta elképzelését arról, hogyan lehet 2025-re létrehozni az európai oktatási térséget. A téma szerepelt a götebörgi csúcstalálkozón is.

Az oktatás és a kultúra a munkahelyteremtés és a gazdasági növekedés mozgatórugói, előmozdítják a társadalmi igazságosság térnyerését, és módot adnak arra, hogy teljes sokszínűségében éljük meg európai identitásunkat. Ezenfelül az oktatás és a kultúra fontos szerepet játszhatnak a munkavállalók elöregedésével, a digitalizációval és a jövőbeli készség-

szükségletekkel kapcsolatos kihívások kezelésében, valamint megoldást kínálhatnak azzal kapcsolatban is, hogy korunkban – az „alternatív tények” és a félretájékoztatás terjedésével – népszerűsíteni kell a kritikus gondolkodást és a médiaműveltséget, és erősíteni kell az összetartozás érzését a populizmussal és az idegengyűlölettel szemben.

NAVRACSICS TIBOR: ÚJ KÉSZSÉGEK KELLENEK AZ ALKALMAZKODÁSHOZ

„Európa jövőjét szem előtt tartva nagyratörő közös menetrendet kell kidolgoz-
nunk arra vonatkozóan,
hogy a kultúrát és a tanulást
miként tudjuk az egység
szolgáltatába állítani. Az
oktatás révén tudunk alkal-
mazkodni gyorsan változó
világunkhoz, európai iden-
titást kialakítani, megérteni
más kultúrákat, valamint
szert tenni azokra az új
készségekre, amelyekre egy
mobil, multikulturális és
egyre inkább digitális tár-
sadalomban szükségünk
van” – mondta Navracsics
Tibor, az oktatásért, a
kultúráért, az ifjúságpoli-
tikáért és a sportért felelős
biztos.

**EURÓPA 2020:
VALÓS EREDMÉNYEK**
2010-ben az EU az Európa
2020 stratégia keretében két
oktatási célt tűzött ki maga
elé, amelyek tekintetében
már valós eredményeket si-
került elérni. A korai iskola-
elhagyás aránya a 2010-es
13,9%-ról 2016-ban 10,7%-ra
csökkent, a cél pedig az,
hogy 2020-ra már csak 10%
legyen. A felsőfokú
végzettséggel rendelkezők
aránya a 2010-ben mért 34%-
ról 2016-ra 39,1%-ra emel-
kedett, és a cél az, hogy
2020-ra elérje a 40%-ot.
A Bizottság úgy véli, eljött
az ideje annak, hogy ezen
alapokra építve még ambi-
ciózusabb célokat tűzzenek
ki.

Az oktatás- és kultúrpolitikáért elsődlege-
sen a tagállamok felelősek nemzeti, regio-
nális és helyi szinten. Az EU azonban
hosszú évek óta fontos szerepet játszik
ezen a téren. Az európai oktatási térség-
nek a Bizottság elképzelése szerint többek
között a következő elemeket kell magában
foglalnia:

A 2017 márciusában, Rómában tartott ülés-
ükön Európa vezetői elkötelezték magu-
kat egy olyan Unió létrehozása mellett,
„ahol a fiatalok a lehető legjobb oktatás-
ban és képzésben részesülnek és a konti-
nensen bárhol tanulhatnak és vállalhatnak
munkát”. A Bizottság úgy véli, hogy az
oktatás és a kultúra fontos szerepet ját-
szhatnak a munkaerő előregedésével, a
folyamatos digitalizációval, a jövőben szük-
séges készségekkel, valamint azzal össze-
függő kihívások kezelésében, hogy ko-
runkban népszerűsíteni kell a kritikus gond-
olkodást és a médiaműveltséget, mivel
online terjednek az „alternatív tények” és
a félretájékoztatás, továbbá szükség van
az összetartozás érzésének erősítésére a
populizmussal és az idegengyűlölettel
szemben.

**Az európai oktatási térségnek a követ-
kezőket kell magában foglalnia:**

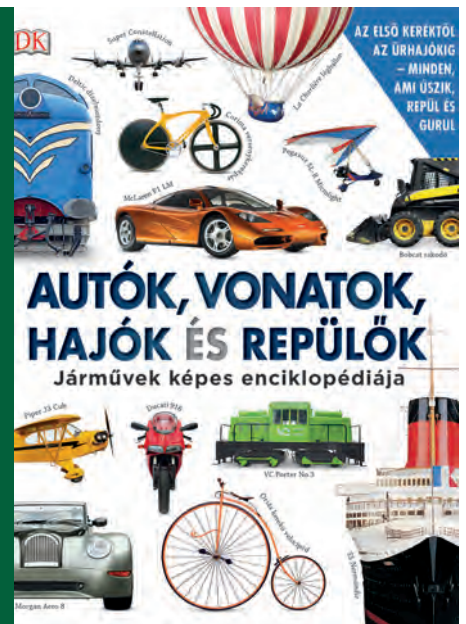
- a mobilitás megvalósítása mindenki
számára: az Erasmus+ program és az
Európai Szolidaritási Testület pozitív
tapasztalataira építve és a résztvevők szá-
mát növelve, valamint az uniós diákiga-
zolvány létrehozása révén, amely új, fel-
használóbarát megoldást kínál a hall-
gatók tanulmányi adataira vonatkozó infor-
mációk tárolására
- az oklevelek kölcsönös elismerése: a
bolognai folyamatra építve egy új, ügyne-
vezett „Sorbonne-folyamat” elindításával,
a felsőoktatási diplomák és iskolai bizo-
nyítványok kölcsönös elismerésének elő-
készítése érdekében;
- fokozottabb együttműködés a tanter-
vek kidolgozása terén: ajánlások megfo-
galmazása annak biztosítása érdekében,
hogy az oktatási rendszerek átadják vala-
mennyi tudáselemet, készséget és kom-
petenciát, amely a mai világban lényeges-
nek tekinthető;
- a nyelvtanulás színvonalának javítása:
új referenciaérték meghatározása révén,
amely 2025-re azt irányozza elő, hogy a
felső középfokú oktatás végére valameny-

nyi európai fiatal az anyanyelve(i) mellett
két másik nyelvet ismerjen alaposan;

- az egész életen át tartó tanulás elő-
mozdítása: konvergenciára törekedve és a
tanulásban egész életük során részt vevő
emberek számát növelve annak érdekében,
hogy arányuk 2025-re elérje a 25%-ot;
- az innováció és a digitális oktatás
általános érvényesítése: az innovatív és
digitális képzés ösztönzése és új digitális
oktatási cselekvési terv kidolgozása révén;
- a tanárok támogatása: az Erasmus+
programban és az eTwinning hálózatban
részt vevő tanárok számának megsok-
szorozása, valamint a pedagógusok és az
oktatási intézményvezetők szakmai fej-
lesztéséhez nyújtott szakpolitikai iránymu-
tatás révén;
- az európai egyetemek hálózatának
létrehozása annak érdekében, hogy a
világszínvonalú európai egyetemek zökke-
nőmentesen működhessenek együtt hatá-
rokon átnyúló projektekben, valamint az
Európai és transznacionális kormányzás
iskolája (School of European and Trans-
national Governance) megalapításának
támogatása;
- befektetés az oktatásba: az oktatási
szakpolitika javítását célzó strukturális
reformoknak az európai szemeszter ke-
retében való támogatása, az uniós finan-
szírozás és az uniós beruházási eszközök
oktatási célú felhasználása, valamint refe-
renciaérték előírása révén, miszerint a
tagállamoknak a GDP 5%-át kell oktatásra
fordítaniuk.
- a kulturális örökség megőrzése, va-
lamint az európai identitás és kultúra
megélésének erősítése: a kulturális örök-
ség európai évére (2018) építve az európai
kulturális menetrend elkészítése, valamint
a közös értékekre, az inkluzív oktatásra és
az oktatás európai dimenziójára vonatkozó
tanácsi ajánlás kidolgozása révén;
- a Euronews európai dimenziójának
megerősítése, amelyet 1993-ban több
európai közszolgálati műsorszóró azzal
a céllal hozott létre, hogy legyen egy olyan
európai csatorna, amely páneurópai per-
spektívájú, független, minőségi informá-
ciókat tesz elérhetővé.

MINDEN, AMI ÚSZIK, REPÜL ÉS GURUL

Műszaki csodák nagy képeskönyve. „Az első keréktől az űrhajókig – minden, ami úszik, repül és gurul” – így szól a HVG ajánló. A kötet több mint ezer, gyakran lenyűgöző képpel mutatja be a földi, légi és tengeri közlekedés különféle eszközeit, és azok történetét. Kitűnő válogatás e közlekedési eszközök kiemelkedő példányaiból.

A könyv eredeti közreadója, a brit Dorling Kindersley, az igényes ismeretterjesztő művek egyik legjobb kiadója, amelyek jellemzője és meghatározó közlési eszköze a gazdag, kiváló minőségű képanyag. Az elegáns-szép album hatásosan mutatja az érdekesnél érdekesebb jószágokat. Jól, gyakran igazán megragadóan megadja a találkozás élményét, sokuknál rámutat egy-két műszaki- vagy teljesítmény-jellemzőjükre, de mélyebbre nem megy az ismertetésben. Jó áttekintést ad az ágazatok fejlődésének ívéről a kezdetektől napjainkig, annyi tudást a bemutatottakról, hogy valamelyes megalapozott képünk legyen, és felkeltse az érdeklődést a mélyebb megismerés iránt. A képes összeállítás célközönsége természetesen a fiatalok, és mindenki, aki nem nagyon járatos ezeknek az ágazatoknak a világában, és szeretne jól belelátni. Karácsonyi ajándéknak kitűnő.

Külön fejezetet kap itt a kerékpárok fejlődése Drais 1817-es futómasinájától a mai csúcstechnológiás csodákig, és olyan alkalmazásokig, mint az extrém kerékpározás és a hegyikerékpár-őrület; a motorkerékpárok Daimler 1885-ös 0,5 lóerős gépétől a mai hihetetlen terep-, verseny- és kalandmotorokig; itt vannak a nagy gépi „háziállatok”: a teherautók, hernyótalpasok és traktorok; sorakoznak villamosok és trolibuszok, és a városi tömegközlekedés sínen járó- és függő-vasútjai is.

Vannak különleges olvasatainak ennek az áttekintésnek. Láthatjuk, hogy a fejlődés

CLIVE GIFFORD

Autók, vonatok, hajók és repülők

Járművek képes enciklopédiája

HVG Könyvek, 2017

nem csak az olimpiai játékok jelszavát idézi, valójában a természetes igényt követi: „Gyorsabban! Magasabbra! Erősebben!”. Amint egy ágazat elér egy jelentős teljesítőképességet, az ember szó szerint hadra fogja. Sokkal rokonszenvesebb egy másik, jól megmutató tendencia: amikor a fejlődés alkalmassá teszi az eszközöket arra, kidolgozzák a sportcélú alkalmazásokat és magukat a technikai sportágakat is.

Aki a műszaki alkotásokban is meglátja a szépséget, káprázatos csodákban gyönyörködhet e könyvben. Akit pedig érdekel az emberiség jövőjének várható alakulása, annak van az egésznek még egy olvasata, amelyen szintúgy érdemes elgondolkodni. A kiindulás lehet a leglátványosabb gyorsulás, amelyet a motoros repülés fejlődése produkál a Wright fivérektől a mai gépekig. Íve kétségtelenül exponenciális, látványos. A kérdés az, miként illeszkedhetnek be az ilyen fejlődési ívek a szükségképpen korlátos erőforrások kereteibe, és meddig tarthatóak fenn? Vajon életben tarthatják-e az innovációk ezeket a közlekedési eszközöket, vagy magát a közlekedés módját kell majd gyökeresen átalakítani? Lehet, hogy ebben az összefüggésben a ma jelentős fejlesztési iránynak mutatkozó önvezető autó is zsákutca? És mi lesz az e-autókkal? Kérdések, melyek a könyv átnézése után is megmaradnak, és foglalkoztatják az olvasót is.

Dr. Osman Péter